

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 26.6.2013
COM(2013) 460 final

2013/0229 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

romanien integraatiota jäsenvaltioissa edistävistä tuloksellisista toimenpiteistä

PERUSTELUT

1. EHOTUKSEN TAUSTA

Tausta

Euroopassa monet romanit kohtaavat jokapäiväisessä elämässään ennakkoluuloja, suvaitsemattomuutta, syrjintää ja sosiaalista syrjäytymistä. He ovat väliinputoajia, joista useimmat elävät hyvin kehnoissa sosiaalis-taloudellisissa oloissa. Keskimäärin vain joka toinen romanilapsi käy esikoulua tai pientenlastenkoulua. Osallistuminen koulutukseen vähenee tuntuvasti pakollisen koulutuksen jälkeen siten, että vain 15 prosenttia nuorista romaniaikuisista suorittaa keskiasteen koulutuksen. Keskimäärin harvempi kuin yksi kolmesta romanista ilmoittaa olevansa työssä, 20 prosenttia romaneista ei kuulu sairausvakuutuksen piiriin ja 90 prosenttia elää köyhyysrajan alapuolella.¹ Tämä heikentää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja kestävästä inhimillisestä kehitystä, haittaa kilpailukykyä ja aiheuttaa yhteiskunnalle kokonaisuudessaan kustannuksia. Romanian syrjintä on myös ristiriidassa niiden arvojen kanssa, joihin EU perustuu. Ongelman ydin piilee romanien kokeman syrjinnän ja sosiaalisen syrjäytymisen läheisessä yhteydessä.

Poliittinen tausta

Komissio hyväksyi 5. huhtikuuta 2011 EU:n puitekehyksen vuoteen 2020 ulottuville romanien kansallisille integrointistrategioille². Eurooppa-neuvosto hyväksyi sen kesäkuussa 2011. Siten ilmaistaan EU:n poliittinen tahto käsitellä romanien tilannetta.

Euroopan komissio pyrkii kehyksen avulla varmistamaan, että jäsenvaltiot omaksuvat romanien integraatioon tehokkaan toimintamallin ja vahvistavat tavoitteet neljälle toimintalohekelle, jotka ovat koulutus, työllisyys, terveydenhoito ja asuminen.

Kehyksen mukaan komission on raportoitava jäsenvaltioiden edistymisestä vuosittain. Komissio arvioi vuonna 2012 jäsenvaltioiden esittämiä kansallisia strategioita ensimmäistä kertaa ja teki horisontaaliset päätelmät (COM(2012) 226 final) sekä osoitti kunkin jäsenvaltion strategian erityisvahvuudet ja heikkoudet työasiakirjassa SWD(2012) 133 final.

Vuotta myöhemmin komission kertomuksessa keskitytään siihen, kuinka jäsenvaltiot ovat edistyneet edellytysten luomisessa kansallisen strategian menestyksestä toteutusta varten. Edellytyksiin kuuluvat alue- ja paikallisviranomaisten osallistaminen, läheinen yhteistyö kansalaisyhteiskunnan kanssa, strategioiden toteutumisen seuranta ja arviointi, myös vahvistamalla kansallisen romanien yhteysviranomaisen asemaa, tarvittava rahoitus sekä syrjinnän torjunnan tehostaminen ja sisällyttäminen muihin politiikan aloihin. Komissio on arvioissaan ottanut huomioon kansalaisyhteiskunnan ja muiden sidosryhmien antamat lausunnot.

Ehdotus neuvoston suositukseksi perustuu kertomuksen päätelmiin ja komission vuoden 2012 edistymiskertomukseen³, ja sen tavoitteena on nopeuttaa edistystä kiinnittämällä jäsenvaltioiden huomio useisiin käytännön toimenpiteisiin, jotka ovat strategioiden tuloksellisen toteutuksen kannalta ratkaisevia.

¹ Euroopan unionin perusoikeusvirasto ja Yhdistyneiden kansakuntien kehitysohjelma, *The Situation of Roma in 11 Member States; Survey Results at a Glance* (Romanien tilanne 11 jäsenvaltiossa; tutkimustulokset yhdellä silmäyksellä), 2012.

² KOM(2011) 173 lopullinen.

³ COM(2012) 226 final.

Ehdotuksen tarkoitus

Ehdotus neuvoston suositukseksi perustuu komission vuosien 2011 ja 2012 tiedonantoihin⁴ ja vuonna 2011 tehtyihin neuvoston päätelmiin romanien osallistamisesta⁵. Ehdotuksen tavoitteena on antaa jäsenvaltioille ohjeita romanien integraatiota edistävien toimenpiteiden vaikuttavuuden lisäämiseksi ja romanien tilanteen parantamiseen tähtäävien kansallisten strategioiden tai toimenpidekokonaisuuksien täytäntöönpanon tehostamiseksi sen mukaan, millaisia haasteita jäsenvaltioilla on niiden romaniväestön koko ja tilanne huomioon ottaen. Suosituksella vahvistetaan EU:n kehystä sitomattomalla oikeudellisella välineellä, jotta jäsenvaltioiden olisi helpompi toteuttaa sitoumuksensa käytännössä. Suosituksessa käsitellään erityisesti seuraavia seikkoja:

- **parhaisiin toimintatapoihin perustuvia, kohdennettuja erityistoimia romanien integraation lujittamiseksi** kunnioittamalla täysin toissijaisuusperiaatetta ja varomalla päällekkäisyyksiä voimassa olevaan EU:n lainsäädäntöön nähden. Toimia kohdennetaan erityisesti koulutukseen, työllisyyteen, terveydenhoitoon ja asumiseen;
- **horisontaalisia kysymyksiä, jotka ovat keskeisiä, jotta romanien integraatiota edistävät politiikat voidaan käytännössä toteuttaa ja varmistaa niiden kestävyys.** Tällaisia ovat erityisesti syrjinnän ja stereotyyppien torjunta, lasten ja naisten suojelu, sosiaalisten investointien toimintamallin käyttöönotto, tietojen kerääminen romanien tilanteesta, jotta politiikkojen vaikutusta voidaan seurata, kansallisten sitoumusten muuntaminen paikalliseksi toiminnaksi, romanien tasa-arvoista kohtelua edistävien elinten työlle annettava tuki, romanien kansallisten yhteysviranomaisten resurssien ja valmiuksien vahvistaminen sekä valtioiden rajat ylittävän yhteistyön kehittäminen;
- **yleisperiaatteita, joilla varmistetaan, että romanien osallistamiseksi osoitettavat varat jaetaan avoimesti ja asianmukaisesti**(ei ainoastaan EU:n varat vaan myös kansalliset ja paikalliset varat). EU:n rahoitusta koskevat yleiset suositukset perustuvat nykyisestä ohjelmakaudesta saatuihin kokemuksiin ja asetusehdotukseen yhteiseen strategiakehykseen kuuluvia Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä.

Vaikka ensisijainen vastuu romanien integraatiosta on kansallisilla viranomaisilla, tehtävä on haasteellinen, koska romanien yhteiskunnallinen ja taloudellinen integraatio on kaksisuuntainen prosessi, joka edellyttää ajattelutavan muutosta sekä valtaväestössä että romaniyhteisöissä itsessään.

Johdonmukaisuus suhteessa unionin muuhun politiikkaan ja muihin tavoitteisiin

Tasa-arvo on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU-sopimus) 2 artiklan mukaisesti yksi unionin perusarvoista ja ydintavoitteista.

Lisäksi SEU-sopimuksen 3 artiklassa vahvistetaan, että sosiaalisen syrjäytymisen ja syrjinnän torjuminen on yksi unionin päämääristä.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 8 artiklan mukaan unioni pyrkii kaikissa toimissaan poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä

⁴ Tiedonanto *EU:n puitekehys romanien kansallisille integrointistrategioille*, KOM(2011) 173; tiedonanto *EU:n puitekehysten täytäntöönpano alulle*, COM(2012) 226.

⁵ Neuvoston päätelmät EU:n puitekehyksestä romanien integraatiota edistäville kansallisille strategioille, 19.5.2011.

edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. SEUT-sopimuksen 10 artiklassa todetaan näin: ”Unioni pyrkii politiikkojensa ja toimiensa määrittelyssä ja toteuttamisessa torjumaan kaiken sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän.”

Lisäksi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletään muiden syrjintäperusteiden ohessa erityisesti rotuun tai etniseen alkuperään perustuva syrjintä.

Ehdotus on johdonmukainen syrjinnän vastaisen voimassa olevan sekundaarilainsäädännön kanssa siltä osin, että se täydentää vahvistettua oikeudellista kehystä. Neuvoston direktiivillä 2000/43/EY toteutetaan rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaate ja luodaan sitovat puitteet, joilla kielletään rotuun tai etniseen alkuperään perustuva syrjintä koko EU:ssa työllisyyden ja koulutuksen, sosiaalisen suojelun (myös sosiaaliturvan ja terveydenhoidon), sosiaalietuuksien sekä tavaroiden ja palvelujen saatavuuden aloilla (myös asumisessa). Siinä kielletään välitön ja välillinen syrjintä, häirintä sekä ohjaaminen syrjinnän harjoittamiseen. Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat saattaneet direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä. Euroopan komissio tarkastaa, että direktiivi on pantu täytäntöön oikein, ja julkaisee sen täytäntöönpanoa koskevan kertomuksen vuonna 2013.

2. KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

Ehdotus perustuu työskentelyyn kahdessa kokouksessa, jotka vuonna 2012 romanien kansallisten yhteysviranomaisten verkoston yhteydessä perustettu jäsenvaltioiden työryhmä on järjestänyt⁶. Kokoukset järjestettiin 7. ja 8. marraskuuta sekä 6. ja 7. joulukuuta 2012, ja osallistuminen niihin oli vapaaehtoista. Niissä syntyi jäsenvaltioiden välillä hedelmällistä keskustelua useista kysymyksistä, joita pidetään romanien osallistamisen kannalta ratkaisevina.

EU:n kehyksen mukaisesti jäsenvaltioita pyydettiin toimittamaan romanien integraatiota edistävät kansalliset strategiat vuoden 2011 loppuun mennessä. Kaikki jäsenvaltiot ovat tässä suhteessa täyttäneet sitoumuksensa, ja kansalaiset voivat tutustua romanien integraatiota edistäviin kansallisiin strategioihin komission verkkosivustolla. Komissio on saanut itse strategioista ja myöhemmin niiden täytäntöönpanosta paljon lausuntoja eri sidosryhmiltä, myös kansalaisyhteiskunnalta.⁷ Näin tapahtui muun muassa 15. toukokuuta 2013 järjestetyssä komission jäsenten ja kansalaisyhteiskunnan edustajien välisessä vuoropuhelussa.

Lisäksi romanien osallistamisen aktiivista edistämistä koskevista haasteista ja kaikilla tasoilla tarvittavista tärkeimmistä toimista on järjestetty säännöllisiä tapaamisia romanien eurooppalaisten kattojärjestöjen edustajien kanssa.⁸

⁶ Työryhmään kuuluvat Belgia, Bulgaria, Espanja, Italia, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Suomi, Tšekki, Unkari ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁷ Niitä ovat muun muassa raportit kansalaisyhteiskunnan yhteenliittymiltä, jotka Decade of Roma Inclusion Secretariat Foundation on organisoidut kuudessa jäsenvaltiossa (Bulgariassa, Espanjassa, Romaniassa, Slovakiassa, Tšekissä ja Unkarissa) ja kahdessa laajentumismaassa (Albaniassa ja entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa), sosiaalista osallistamista käsittelevän riippumattoman asiantuntijaverkoston raportit (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1025&langId=en>), European Roma Information Officeen raportti *Discrimination against Roma in the EU in 2012* (Romanien syrjintä EU:ssa vuonna 2012), Eurocities ja Eurodiaconia verkostoilta saadut kirjalliset palautteet ja Academic network on Romani studies verkoston tutkimusasiakirjat (http://romanistudies.eu/news/contributions_from_members/).

⁸ Näitä järjestöjä edustaa European Roma Policy Coalition (ERPC). Kokouksiin osallistuneita ERPC:n jäseniä olivat muun muassa European Roma Information Office (ERIO), Open Society Foundations

Koska lausuntoja on saatu näin runsaasti edellä mainituissa puitteissa, komissio katsoi, että suosituksesta ei ole tarpeen järjestää erillistä julkista kuulemistä.

3. EHDOTUKSEN OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

Oikeusperusta

Neuvoston suositusehdotuksen sisällöllä on oltava yhteys johonkin perussopimuksissa mainittuun politiikan alaan. Yhteys on tarpeen myös, jotta voidaan määrittää säädöksen antamissäännöt (yksimielisyys vai määränemmistö).

Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeusperustan valinnan on perustuttava objektiivisiin seikkoihin, jotka voivat olla unionin tuomioistuimen suorittaman valvonnan kohteena ja joihin kuuluvat erityisesti toimenpiteen tarkoitus ja sisältö.⁹

SEUT-sopimuksen 292 artiklassa annetaan neuvostolle toimivalta antaa suosituksia. Se kuuluu seuraavasti:

”Neuvosto antaa suosituksia. Se tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta aina silloin, kun perussopimuksissa määrätään, että neuvosto hyväksyy säädöksen komission ehdotuksesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti aloilla, joilla unionin säädöksen antaminen edellyttää yksimielisyyttä. Komissio sekä perussopimuksissa määrätyissä erityistapauksissa Euroopan keskuspankki antavat suosituksia.”

EU:n oikeus toimia syrjinnän vastustamiseksi erityisesti tapauksissa, joissa syrjintä perustuu rotuun tai etniseen alkuperään, perustuu SEUT-sopimuksen 19 artiklan 1 kohtaan. Kyseinen määräys muodostaa oikeusperustan kaikille sitoville ja sitomattomille toimenpiteille, joilla pyritään torjumaan syrjiviä lakeja ja käytäntöjä. Se kuuluu seuraavasti:

”1. Neuvosto voi perussopimuksissa unionille uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta perussopimusten muiden määräysten soveltamista.”

SEUT-sopimuksen 292 artiklaa on siten luettava yhdessä ehdotuksen sisältöä koskevan oikeusperustan eli SEUT-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan kanssa.

Toissijaisuus ja suhteellisuus

Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti EU toimii ainoastaan, jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita (tarpeellisuustesti), vaan ne voidaan suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin EU:n tasolla (EU:n lisäarvotesti).

Osa jäsenvaltioista on ottanut käyttöön toimenpiteitä, mutta ne vaihtelevat suuresti soveltamisalaltaan ja teholtaan, ja monet jäsenvaltiot eivät ole toteuttaneet romanien osallistamisen alalla mitään erityistoimia. Romanian integraatiota edistävien kansallisten

(OSF), European Network Against Racism (ENAR), European Roma Grassroots Organisation (ERGO) ja Amnesty International (AI).

⁹ Katso esimerkiksi asia C-271/94, parlamentti v. neuvosto, yhteisöjen tuomioistuimen 26.3.1996 antaman tuomion 14 kohta.

strategioiden täytäntöönpanon edistymistä koskevan vuoden 2013 kertomuksen¹⁰ päätelmien mukaan komissio on todennut, että vaikka jäsenvaltioilla on ollut oikeudelliset mahdollisuudet toimia romanien integraation käsittelemiseksi, suunnitellut toimenpiteet eivät toistaiseksi ole olleet riittäviä. Koska romanien integraatioon ei ole omaksuttu koordinoitua toimintamallia, jäsenvaltioiden väliset erot kasvavat.

Hajanainen ja toisistaan poikkeava sääntely kansallisella tasolla kärjistää väistämättä tilannetta ja johtaa käytännön lisäongelmiin jäsenvaltioiden välillä. Euroopan unionissa, jossa kansalaisten vapaa liikkuvuus on taattu, romanien integraation käsittely koordinoimattomalla tavalla on osoittautunut kokonaisuutena tehottomaksi. Tilanne voi johtaa romanisiirtolaisten määrän huomattamaan lisäykseen niissä jäsenvaltioissa, joissa elinolot ja epäedullisessa asemassa olevia koskevat sosiaaliset osallistamistoimenpiteet ovat muita suotuisampia.

Tällä ehdotuksella pyritään tässä yhteydessä täydentämään nykyisiä EU:n toimia (joita ovat kansalaisten vapaasta liikkuvuudesta annettu direktiivi 2004/38/EY ja rotusyrjintädirektiivi 2000/43/EY) kyseisillä aloilla tulosten tehostamiseksi koordinoimalla jäsenvaltioiden toimenpiteet nykyistä paremmin.

Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa ehdotetun toimen tavoitteita, vaan ne voidaan saavuttaa unionin tasolla koordinoituilla toimilla paremmin kuin kansallisilla aloitteilla, joiden soveltamisala, kunnianhimoisuus ja vaikuttavuus vaihtelevat.

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti EU:n toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kuten aiempi kokemus osoittaa, huolimatta jäsenvaltioissa ja EU:n tasolla viime vuosina saavutetusta edistyksestä, useimpien romanien jokapäiväisessä elämässä muutosta on tapahtunut vain vähän. Komission havaintojen mukaan käytössä ei vielä ole voimakkaita ja oikeasuhteisia toimenpiteitä, joilla EU:n romaniväestön enemmistön sosiaaliin ja taloudellisiin ongelmiin voitaisiin puuttua.

Sitomattomassa ehdotuksessa rajoitetaan suhteellisuusperiaatteen mukaisesti asettamaan yhteiset tavoitteet ja suosittelemaan erityistoimenpiteitä, myös direktiivin 2000/43/EY 5 artiklan mukaisia positiivisia erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä tai hyvittää henkilöiden rotuun tai etniseen alkuperään liittyviä haittoja edellytyksin, jotka EU:n tuomioistuimien on määrittänyt sukupuolisen syrjinnän alaa koskevassa oikeuskäytännössä¹¹. Tämä antaa jäsenvaltioille riittävästi liikkumavaraa, jotta ne voivat määrittää, mikä on paras tapa saavuttaa yhteiset tavoitteet kansallisella tasolla, ottamalla huomioon kansalliset, alueelliset tai paikalliset olosuhteet.

Ehdotuksella ei puututa jäsenvaltioiden toimivaltaan käsitellä epäedullisessa asemassa olevien yhteisöjen, kuten romanien, sosiaalista osallistamista, koska siinä ei aseteta järkeviä velvoitteita. Siinä pelkästään suositellaan jäsenvaltioille useita vaihtoehtoja, jolloin ne voivat määrittää asianmukaisen tavan saavuttaa esitetyt tavoitteet.

Sääntelytavan valinta

Valitsemalla sitomaton väline on tarkoitus antaa jäsenvaltioille käytännön ohjeita romanien sosiaalisen osallistamisen ongelman käsittelyyn ilman, että niille asetetaan tiukkoja sitovia sääntöjä.

¹⁰ Kertomus perustuu jäsenvaltioiden ja useiden asiaankuuluvien sidosryhmien toimittamiin tietoihin ja havaintoihin.

¹¹ Katso asia C-409/95, Marschall, tuomio 11.11.1997 (Kok. s. I-6363, 35 kohta). Katso myös asiat C-450/93, Kalanke, tuomio 17.10.1995 (Kok. s. I-3051, 22–24 kohta), C-158/97, Badeck, tuomio 28.3.2000 (Kok. s. I-1875) ja C-407/98, Abrahamsson, tuomio 6.7.2000 (Kok. s. I-5539).

Valitsemalla neuvoston suositus tarkoituksena on vahvistaa jäsenvaltioiden nykyisiä poliittisia sitoumuksia, samalla kun varmistetaan, että Euroopan unionilla on johdonmukaiset vähimmäisvaatimukset vaikuttavien kansallisten romanistrategioiden täytäntöönpanoa varten. Lisäksi sillä vahvistetaan valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä, samalla kun jäsenvaltioille jätetään riittävästi liikkumavaraa sen suhteen, mitä muotoja ja menetelmiä ne käyttävät.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n talousarvioon.

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

romanien integraatiota jäsenvaltioissa edistävistä tuloksellisista toimenpiteistä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 19 artiklan 1 kohdan ja 292 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 ja 3 artiklan mukaan unionin perustana olevia arvoja ja tavoitteita ovat oikeus tasa-arvoon sekä sosiaalisen syrjäytymisen ja syrjinnän torjunta.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 10 artiklan mukaan unioni pyrkii politiikkojensa ja toimiensa määrittelyssä ja toteuttamisessa torjumaan rotuun tai etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän.
- (3) SEUT-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdassa annetaan valtuudet toteuttaa toimenpiteitä sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi.
- (4) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklan 1 kohdassa veloitetaan Euroopan unionin toimielimet, elimet ja laitokset sekä jäsenvaltiot silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta, noudattamaan kaikenlaisen, muun muassa sukupuoleen, rotuun, ihonväriin tai etniseen alkuperään taikka kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen perustuvan syrjinnän kieltoa, ja edistämään kiellon soveltamista kukin toimivaltansa mukaisesti.
- (5) Neuvoston direktiivissä 2000/43/EY¹² asetetaan sitovat puitteet, joilla kielletään rotuun tai etniseen alkuperään perustuva syrjintä koko EU:ssa työllisyyden ja koulutuksen, sosiaalisen suojelun (myös sosiaaliturvan ja terveydenhoidon), sosiaalietuuksien sekä tavaroiden ja palvelujen saatavuuden aloilla (myös asumisessa).
- (6) Termiä 'romani' on käytetty – samoin kuin muissa Euroopan parlamentin ja Eurooppa-neuvoston poliittisissa asiakirjoissa – yläkäsitteenä, joka kattaa enemmän tai vähemmän samanlaisia kulttuurisia ominaisuuksia omaavia ihmisryhmiä, kuten sintit, travellerit, kaaleet ja liikkuva väestö niiden mahdollisesta liikkuvuudesta riippumatta.¹³
- (7) Monet romanit ovat EU:ssa heikommassa sosiaalis-taloudellisessa tilanteessa kuin valtaväestö, ja he hyötyvät muuta epäedullisessa asemassa olevaa väestöä vähemmän yleisistä sosiaalisista osallistamistoimenpiteistä. Tästä syystä tarvitaan uusia, entistä

¹² EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22.

¹³ SEC(2010) 400.

kunnianhimoisempia sosiaalisia osallistamistoimenpiteitä, jotka on sovitettu romanien tilanteeseen ja tarpeisiin. Romaneja pidetään haavoittuvassa asemassa olevana ryhmänä, joka on muita suuremmassa vaarassa joutua ihmiskaupan uhreiksi, koska romanit kohtaavat usein syrjintää, sosiaalista syrjäytymistä ja suurta köyhyyttä.

- (8) Laillisesti jäsenvaltioissa oleskelevat romanit, jotka ovat Euroopan unionin ulkopuolisten maiden kansalaisia, ovat erityisen haavoittuvia, koska heillä on samat ankarat elinolot kuin monilla unionin kansalaisuuden omaavilla romaneilla, minkä lisäksi he kohtaavat haasteita, jotka ovat yhteisiä unionin ulkopuolelta tulleille siirtolaisille.
- (9) Vapaan liikkumisoikeuden täysimääräisen käyttämiseen on vapaan liikkuvuuden ja EU:n sisäisen liikkuvuuden yhteydessä liitettävä parannuksia romanien elinoloissa ja heidän taloudellisessa ja sosiaalisessa integraatiossaan sekä lähtö- että oleskelujäsenvaltioissa.
- (10) Romanien tilanteesta Euroopassa 9 päivänä syyskuuta 2010 ja romaniväestön osallistamista koskevasta EU:n strategiasta 9 päivänä maaliskuuta 2011 annetuissa Euroopan parlamentin päätöslauselmissa kehoitettiin komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään nykyisiä EU:n strategioita ja välineitä romanien yhteiskunnallistaloudellisen osallistamisen varmistamiseksi.
- (11) Vuonna 2011 antamassaan tiedonannossa *EU:n puitekehys romanien kansallisille integrointistrategioille*¹⁴ komissio kehottaa jäsenvaltioita laatimaan kokonaisvaltaisen lähestymistavan romanien integraatioon tai jatkamaan sellaisen kehittämistä ja hyväksymään yhteisiä tavoitteita koulutuksen, työllisyyden, terveydenhoidon ja asumisen aloilla, jotta romanien integraatiota voidaan nopeuttaa.
- (12) Neuvosto antoi 19 päivänä toukokuuta 2011 päätelmät¹⁵ romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevasta EU:n kehyksestä. Päätelmissä jäsenvaltiot sitoutuivat edistämään romaniväestön sosiaalista ja taloudellista osallisuutta.
- (13) Eurooppa-neuvoston päätelmissä 23 ja 24 päivänä kesäkuuta 2011 kehoitettiin panemaan ripeästi täytäntöön vuoteen 2020 ulottuvia romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevasta EU:n kehyksestä 19 päivänä toukokuuta 2011 annetut neuvoston päätelmät. Erityisesti olisi laadittava tai päivitettävä romanien osallisuutta edistävät jäsenvaltioiden kansalliset strategiat tai yhdenmetyt toimenpidekokonaisuudet tai kehitettävä niitä romanien tilanteen kohentamiseksi.
- (14) Komission vuoden 2012 tiedonannossa *Romanien integraatiota edistävät kansalliset strategiat: EU:n puitekehyksen täytäntöönpano alulle*¹⁶ ja siihen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa¹⁷ esitettiin tulokset romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden ensimmäisestä arvioinnista ja kehoitettiin jäsenvaltioita harkitsemaan useita muutoksia asioiden eteenpäin viemiseksi.
- (15) Komissio on tehostanut romanien integraatiota koskevaa vuoropuheluaan jäsenvaltioiden kanssa erityisesti perustamalla lokakuussa 2012 romanien kansallisten yhteysviranomaisten verkoston, jossa keskustellaan ratkaisusta yksilöityihin haasteisiin. Marras- ja joulukuussa 2012 romanien kansallisten yhteysviranomaisten työryhmässä jatkettiin keskustelua siitä, kuinka romanien integraatiota edistävien

¹⁴ KOM(2011) 173 lopullinen.

¹⁵ Neuvoston päätelmät *EU:n kehys vuoteen 2020 ulottuville romanien integraatiota edistävälle kansallisille strategioille*, asiakirja 10665/11, 19.5.2011.

¹⁶ COM(2012) 226 final.

¹⁷ SWD(2012) 133 final.

toimenpiteiden vaikuttavuutta voitaisiin parantaa, ja keskusteluista raportoitiin sittemmin koko verkostolle.

- (16) Komission vuoden 2013 tiedonannossa *Edistys romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden täytäntöönpanossa* korostetaan uusien toimien tarvetta, jotta voidaan mahdollisimman nopeasti varmistaa tarvittavat edellytykset romanien integraatiota nopeuttavien toimenpiteiden tuloksekasta täytäntöönpanoa varten.
- (17) Eurooppa 2020 strategia on antanut uutta vauhtia köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnalle asettamalla yhteiset eurooppalaiset tavoitteet, joiden mukaan on vähennettävä niiden ihmisten määrää, jotka ovat vaarassa joutua köyhyyteen ja syrjäytyä sosiaalisesti, samoin kuin koulunsa keskeyttäneiden määrää, ja koulutustasoa on nostettava ja työllisyyttä lisättävä. Romanien osallistaminen on olennainen osa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tähän liittyviä samansuuntaisia ponnisteluja. Tässä yhteydessä talouspolitiikan EU-ohjausjakson nykyisellä ohjausjärjestelmällä varmistetaan maakohtaisten suositusten täytäntöönpano, ja sosiaalisia investointeja koskevassa paketissa¹⁸ annetaan lisää ohjeita, joiden avulla voidaan varmistaa, että kasvu on osallistavaa.
- (18) Kun otetaan huomioon edellä esitetyt näkökohdat ja yksilöidyt puutteet, romanien integraatiota edistävien toimenpiteiden tuloksellisuutta on parannettava kunnioittamalla samalla täysin toissijaisuusperiaatetta ja jäsenvaltioiden ensisijaista vastuuta romanien osallistamisesta.
- (19) Tämä suositus perustuu romanien osallistamista koskeviin suosituksiin, jotka sisältyvät komission tiedonantoihin, Euroopan parlamentin päätöslauselmiin ja neuvoston päätelmiin. Suosituksia on pyritty kehittämään edelleen siten, että syrjinnän vastaista voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä täydennetään ja sen täytäntöönpanoa ja valvontaa tehostetaan.
- (20) Suositus ei koske kansallisuuteen perustuvaa erilaista kohtelua eikä vaikuta romanien oikeudellista asemaa tai oikeudellisen aseman oikeusvaikutuksia koskeviin kansallisen tai unionin lain mukaisiin säännöksiin ja edellytyksiin.
- (21) Komissio ehdotti yleisistä säännöksistä vuonna 2011 antamassaan asetusehdotuksessa¹⁹, että jäsenvaltiot omaksuvat yhdenmetyt lähestymistavan, jolla vastataan köyhyydestä eniten kärsivien alueiden tarpeisiin tai suurimmassa syrjintä- tai syrjäytymisvaarassa olevien kohderyhmien tarpeisiin ja kiinnitetään erityistä huomiota syrjäytyneisiin väestöryhmiin. Lisäksi se ehdotti muita Euroopan rakenne- ja investointirahastoja täydentävässä Euroopan sosiaalirahastosta antamassaan asetusehdotuksessa²⁰, että ohjelmakaudelle 2014–2020 syrjäytyneiden väestöryhmien, kuten romanien, integraatiosta tehdään ensisijainen investointikohde,

SUOSITTAA

1. TARKOITUS

¹⁸ Komission tiedonanto *Kasvu ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit, mukaan luettuna Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpano vuosina 2014–2020*, COM(2013) 83 final.

¹⁹ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteiseen strategiakehykseen kuuluvia Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta, KOM(2011) 615.

²⁰ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan sosiaalirahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1081/2006 kumoamisesta, KOM(2011) 607.

- 1.1. Suosituksen tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille ohjeita romanien integraatiota edistävien toimenpiteiden vaikuttavuuden lisäämiseksi ja romanien tilanteen parantamiseen tähtäävien kansallisten strategioiden tai yhdenmukaisesti toimenpidekokonaisuuksien täytäntöönpanon tehostamiseksi.
2. MERKITTÄVÄT POLIITTISET ASIAKYSYMYKSET

Kohdennetut toimenpiteet

- 2.1. Jotta täydellinen tasa-arvo voitaisiin käytännössä varmistaa, jäsenvaltioiden olisi toteutettava kohdennettuja toimenpiteitä tasa-arvoisen kohtelun ja perusoikeuksien kunnioittamisen varmistamiseksi, mikä sisältää myös romanien tasa-arvoiset koulunkäynti-, työllistymis-, terveydenhoito-, asumis- ja yleishyödyllisten palvelujen käyttömahdollisuudet. Niihin olisi sisällyttävä erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä tai hyvittää henkilöiden rotuun tai etniseen alkuperään liittyviä haittoja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.
- 2.2. Toteutettavat toimenpiteet olisi valittava sosiaalis-taloudellisten tai alueellisten indikaattorien perusteella. Sellaisia ovat muun muassa korkea pitkäaikaistyöttömyys, alhainen koulutustaso taikka epäedulliset ja/tai väestöryhmän perusteella eriytyneet alueet.

Koulunkäyntimahdollisuudet

- 2.3. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava erityistoimenpiteitä varmistaakseen romanien tasa-arvoisen kohtelun ja täysimääräiset mahdollisuudet saada laadukasta yleiskoulutusta, niin että romanien ja muiden oppilaiden välinen ero voidaan poistaa ja varmistaa, että kaikki romanioppilaat suorittavat vähintään pakollisen koulutuksen, erityisesti alemman perusasteen koulutuksen. Päämäärä olisi tavoitettava seuraavasti:
 - (a) Poistetaan erilliskoulut muun muassa lopettamalla romanioppilaiden asiaton sijoittaminen erityisopetusta tarjoaviin kouluihin.
 - (b) Vähennetään koulunsa keskeyttäneiden määrää²¹ kaikissa koulutusasteissa panostamalla ammatillisiin linjoihin.
 - (c) Lisätään pääsyä varhaiskasvatukseen ja päivähoitoon, ja nostetaan varhaiskasvatuksen laatua muun muassa antamalla tarvittaessa kohdennettua tukea.
 - (d) Käytetään osallistavia ja yksilöllisiä opetus- ja oppimismenetelmiä, muun muassa tukiopetusta oppimisvaikeuksista kärsiville, ja torjutaan luku- ja kirjoitustaidottomuutta.
 - (e) Kannustetaan vanhempia osallistumaan koulutyöhön, ja tuetaan perheitä käyttämällä romaneihin erikoistuneita koulusovittelijoita.
 - (f) Kehitetään romaneille räätälöityjä opettajankoulutusta ja koulusovittelua.

²¹ Katso neuvoston suositus, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2011, koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävistä politiikoista, EUVL C 191, 1.7.2011. Eräs Eurooppa-neuvoston hyväksymistä Eurooppa 2020 strategian yleistavoitteista on vähentää koulunkäynnin keskeyttävien osuus alle 10 prosenttiin ja varmistaa, että vähintään 40 prosenttia nuorista suorittaa korkea-asteen tutkinnon.

- (g) Tarjotaan laajemmin toista mahdollisuutta palata kouluun, tuetaan koulutusasteesta toiseen siirtymistä ja varmistetaan, että romanit saavat useita taitoja, jotka helpottavat heidän työmarkkinoille pääsyä.
- 2.4. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava erityistoimenpiteitä romanien kannustamiseksi osallistumaan keski- ja korkea-asteen koulutukseen.

Työllistymismahdollisuudet

- 2.5. Jäsenvaltioiden olisi mahdollisesti toteuttamiensa kohdennettujen toimenpiteiden lisäksi varmistettava tasa-arvoinen kohtelu ja poistettava romanien ja muiden työntekijöiden välinen ero, niin että romanien työllisyystilannetta voidaan parantaa osana yleisiä politiikkoja. Päämäärä olisi tavoitettava seuraavasti:
- (a) Tuetaan ensimmäisen työpaikan saamista, työssäoppimista, elinikäistä oppimista ja ammattitaidon kehittämistä.
 - (b) Tuetaan itsenäistä ammatinharjoittamista ja yrittäjyyttä.
 - (c) Annetaan tasa-arvoiset mahdollisuudet käyttää yleistä julkista työnvälitystä, samalla kun romanityönhakijoille annetaan yksilöllisiä erityispalveluja, ja pätevien romanivirkamiesten työllistymistä edistetään.
 - (d) Koulutetaan ja otetaan palvelukseen päteviä romanitukihenkilöitä antamaan ammatillista ja uraneuvontaa.
 - (e) Poistetaan avoimille työmarkkinoille (takaisin)pääsyn esteet, myös syrjintä.

Terveystienhoidon saatavuus

- 2.6. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava erityistoimenpiteitä tasa-arvoisen kohtelun varmistamiseksi ja poistettava romanien ja muiden potilaiden välinen ero, niin että romanien mahdollisuutta käyttää ennaltaehkäiseviä, perus-, ensiapu- ja erikoisterveyshoitopalveluja samoin edellytyksin muiden potilaiden kanssa voidaan parantaa. Päämäärä olisi tavoitettava seuraavasti:
- (f) Varmistetaan, että romanit saavat perussosiaaliturvan ja kattavat terveyspalvelut.
 - (g) Tarjotaan säännöllisiä terveystarkastuksia, äitiys- ja lastenneuvolapalveluja sekä perhesuunnittelua.
 - (h) Otetaan käyttöön ilmaisia rokotusohjelmia, jotka kohdennetaan erityisesti syrjäytyneillä ja etäisillä alueilla asuviin.
 - (i) Koulutetaan päteviä romanitukihenkilöitä terveyshoidon alalle.

Asuminen

- 2.7. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava erityistoimenpiteitä tasa-arvoisen kohtelun varmistamiseksi ja poistettava romanien ja valtaväestön välinen ero, niin että jäsenvaltioiden asuntopolitiikka ja asumistoimenpiteet koskevat myös romaneja. Päämäärä olisi tavoitettava seuraavasti:
- (j) Poistetaan alueellinen erottelu, ja edistetään eri väestöryhmien asumista samoilla alueilla.

- (k) Edistetään syrjimätöntä pääsyä sosiaaliseen asumiseen, myös sen osalta, minkä laatuista sosiaalista asumista romaneille tarjotaan, ja lisätään liikkuvien romanien käytettävissä olevia leiriytymispaikkoja.
- (l) Koulutetaan päteviä romanitukihenkilöitä kannustamaan kaikkia romaneja hyödyntämään sosiaalista asumista, yleishyödyllisiä palveluja ja infrastruktuureja.

2.8. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaupunkien elvyttämishankkeita koskevat paikallisviranomaisten hakemukset sisältävät tarvittaessa yhdenmukaisia asumistoimenpiteitä syrjäytyneiden yhteisöjen hyväksi. Jäsenvaltioiden olisi myös edistettävä paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita ja yhdenmukaisia alueellisia investointeja, joita tuetaan Euroopan rakenne- ja investointirahastoista.²²

Rahoitus

- 2.9. Jäsenvaltioiden olisi osoitettava riittävästi rahoitusta kansallisille ja paikallisille strategioille ja toimintasuunnitelmille kaikista käytettävissä olevista rahoituslähteistä (paikalliset, kansalliset, EU:n ja kansainväliset), jotta romanien osallistamistavoitteet voidaan saavuttaa. Tätä olisi helpotettava osoittamalla riittävä osuus EU:n koheesiopoliittisista varoista ihmisiin tehtäviin investointeihin Euroopan sosiaalirahaston kautta ja osoittamalla tästä määrästä vähintään 20 prosenttia sosiaaliseen osallistamiseen kussakin jäsenvaltiossa.
- 2.10. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet romanien integraation sisällyttämiseksi painopisteenä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen²³ käyttöä koskeviin kumppanuussopimuksiin kaudella 2014–2020 ottamalla huomioon romaniyhteisöjen koko ja köyhyysaste sekä romanien ja muun väestön välinen ero, samoin kuin haasteet, jotka talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä on nimetty niiden jäsenvaltioiden osalta, joita asia koskettaa eniten.
- 2.11. Jäsenvaltioiden olisi parannettava hallinto-, seuranta- ja arviointivalmiuksiaan Euroopan rakenne- ja investointirahastojen teknisellä tuella.
- 2.12. Jäsenvaltioiden olisi myös tuettava paikallisviranomaisten ja kansalaisjärjestöjen valmiuksien kehittämistä käyttämällä kansallisia ja EU:n varoja, jotta ne voivat toteuttaa hankkeita tehokkaasti.
- 2.13. Kun julkista rahoitusta osoitetaan romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden tai yhdenmukaisen toimenpidekokonaisuuksien täytäntöönpanoon, olisi noudatettava kohdennettua lähestymistapaa, jossa etusijalle asetetaan eniten köyhyydestä tai sosiaalisesta syrjäytymisestä kärsivien alueiden tai kohderyhmien, kuten romanien, erityistarpeet.

3. HORIZONTAALISET TOIMENPITEET

Syrjinnän torjuminen

- 3.1. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että direktiivin 2000/43/EY noudattamista valvotaan tehokkaasti käytännössä, erityisesti tarkistamalla kansalliset, alueelliset ja paikalliset hallinnolliset määräykset ja käytännöt, jotta mahdollisesti syrjivät tai

²² Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), koheesiorahasto, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) ja Euroopan meri- ja kalatalousrahasto.

²³ EAKR:stä voidaan tukea terveydenhoidon, koulutuksen ja asumisen infrastruktuureja.

erottelevat toimenpiteet voidaan tunnistaa ja mitätöidä. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiaankuuluvaa oikeuskäytäntöä olisi myös käytettävä apuna laittomien säännösten tai käytäntöjen tunnistamisessa.

- 3.2. Jäsenvaltioiden olisi toimittava alue- ja paikallistasolla romanien erottelun lopettamiseksi. Erottelua torjuviin politiikkoihin ja toimenpiteisiin olisi liitettävä paikallisille virkamiehille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille sekä romaneille itselleen suunnatut asianmukaiset koulutus- ja tiedotusohjelmat.
- 3.3. Jäsenvaltioiden olisi yhtä lailla varmistettava, että pakkohäädöissä noudatetaan EU:n säännösten lisäksi täysimääräisesti kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteita, erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimusta.
- 3.4. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava toimenpiteitä romanien syrjinnän torjumiseksi yhteiskunnassa, erityisesti seuraavasti:
- (m) lisäämällä romaniyhteisöissä ja suuren yleisön keskuudessa tietoisuutta romanien integraation eduista;
 - (n) lisäämällä suuren yleisön keskuudessa tietoisuutta yhteiskunnan monikulttuurisesta luonteesta ja sisällyttämällä nämä näkökohdat tarvittaessa koulujen opetusohjelmiin ja oppiaineistoihin.

Romanilasten ja naisten suojelu

- 3.5. Jäsenvaltioiden olisi torjuttava romanilasten ja naisten syrjintää, myös moniperusteista syrjintää, valvomalla alaikäisten avioliittoja koskevan lainsäädännön noudattamista, torjumalla pakkoavioliittoja ja kieltämällä lasten käyttäminen kerjäämisessä. Jäsenvaltioiden olisi samaten otettava tähän toimintaan mukaan kaikki asiaankuuluvat toimijat, kuten terveys- ja työsuojelutarkastajat, poliisi, koulutusasiantuntijat sekä oikeuslaitoksen ja kansalaisyhteiskunnan edustajat.

Köyhyyden vähentäminen ja sosiaalinen osallistaminen

- 3.6. Jäsenvaltioiden olisi torjuttava romaniväestön köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä investoimalla inhimilliseen pääomaan ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, erityisesti seuraavasti:
- a) mahdollistamalla romanien osallistamispolitiikkojen täytäntöönpano kohdennetuilla ja ehdollisilla tukijärjestelmillä, joihin kuuluu myös työmarkkinoille (takaisin)pääsyä tukevia etuuksia ja palveluja; edistämällä osallistavia työmarkkinoita ja antamalla riittävästi toimeentulotukea;
 - b) tekemällä romaneille myönnettävistä sosiaalietuuksista ja palveluista nykyistä pysyvämpiä ja riittävämpiä parantamalla niiden kohdentamista, yksinkertaistamalla menettelyjä, torjumalla petoksia ja virheitä, lisäämällä sosiaaliapujärjestelmien käyttöä ja tarjoamalla kannustimia laittomasta työnteosta virallisiin työsuhteisiin siirtymiseksi.
- 3.7. Jäsenvaltioiden olisi tehtävä romanien integraatiosta yksi kansallisten uudistusohjelmiensa keskeinen näkökohta Eurooppa 2020 strategian yhteydessä ottaen huomioon, mikä osuus niiden väestöstä on romaneja.

Voimaistaminen

- 3.8. Jäsenvaltioiden olisi voimaistettava ja tuettava romaneja kaikissa elämän vaiheissa ja investoitava kohdennettuihin nuorisotakuujärjestelmiin sekä elinikäisen oppimisen ja aktiivisen ikääntymisen ohjelmiin.
- 3.9. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava valistuskampanjoita, jotta romanien keskuudessa voidaan lisätä tietoisuutta heidän oikeuksistaan (erityisesti suhteessa syrjintään ja oikeussuojakeinojen käyttöön) ja velvollisuuksistaan.
- 4. RAKENTEELLISET TOIMENPITEET

Paikallinen toiminta

- 4.1. Jäsenvaltioiden olisi paikallis- ja alueviranomaisten itsemääräämisoikeutta kunnioittaen edistettävä romanien osallistamista koskevia paikallisia toimintasuunnitelmia tai strategioita, myös perusurien, vertailuarvojen ja mitattavien tavoitteiden asettamista, sekä niiden asianmukaista rahoitusta.
- 4.2. Jäsenvaltioiden olisi otettava alueet, paikallisviranomaiset ja paikallinen kansalaisyhteiskunta mukaan tarkistamaan, hallinnoimaan, toteuttamaan ja seuraamaan kansallisia strategioitaan. Asiaankuuluvat sidosryhmät olisi otettava mukaan kumppanuussopimuksiin ja toimintaohjelmiin, jotka yhteisrahoitetaan Euroopan rakenne- ja investointirahastoista. Keskus- ja paikallisviranomaisten olisi jatkuvasti toimittava yhteistyössä strategioiden täytäntöönpanemiseksi. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi osoitettava paikallisviranomaisille riittävästi rahoitusta, jotta kohdennettujen politiikkojen täytäntöönpano paikallisella tasolla helpottuu.

Politiikkojen seuranta ja arviointi

- 4.3. Jäsenvaltioiden olisi seurattava kansallisten strategioiden tai yhdenmukaisesti toimenpidekokonaisuuksien tuloksellisuutta, samoin kuin paikallisten toimintasuunnitelmien, ohjelmien tai strategioiden tuloksia. Tätä varten niiden olisi parannettava laadullisten ja määrällisten tietojen keruuta romanien integraatiosta sekä edellä mainittujen strategioiden tai toimenpiteiden ansiosta saavutetusta edistymisestä. Strategioiden täytäntöönpanoa olisi arvioitava ja verrattava perusuranaan, jotta on mahdollista arvioida strategioiden merkittävyys, tuloksellisuus, kestävyys ja koordinaatio.
- 4.4. Jäsenvaltioiden olisi Euroopan unionin perusoikeusviraston tuella ja sovellettavan kansallisen ja EU:n lainsäädännön mukaisesti määriteltävä perusindikaattorit ja tiedonkeruumenetelmät, joiden avulla edistystä voidaan säännöllisesti mitata erityisesti paikallisella tasolla, siten että mahdollistetaan tehokas raportointi sekä romanien ja muun väestön tilanteen vertailu jäsenvaltioissa ja niiden välillä. Jäsenvaltioiden olisi myös asetettava strategioitaan ja toimintasuunnitelmiaan varten perusurat ja mitattavat tavoitteet.

Tasa-arvoista kohtelua edistävät elimet

- 4.5. Jäsenvaltioiden olisi tuettava tasa-arvoista kohtelua edistävien elinten työtä ja institutionaalisia valmiuksia antamalla niille riittävästi resursseja, jotta ne voivat antaa syrjinnän uhreiksi joutuneille romaneille tehokasta oikeudellista ja oikeusapua sekä tukea.

- 4.6. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava säännöllinen vuoropuhelu romanien kansallisten yhteysviranomaisten ja tasa-arvoista kohtelua edistävien kansallisten elinten välillä.

Romanien integraatiota edistävät kansalliset yhteysviranomaiset

- 4.7. Jäsenvaltioiden olisi annettava romanien integraatiota edistäville kansallisille yhteysviranomaisille riittävät valtuudet, rahavarat ja henkilöstöresurssit, jotta ne voivat tehokkaasti koordinoita romanien integraatiota edistävien politiikkojen monialaista täytäntöönpanoa ja seuranta kansallisella ja paikallisella tasolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että romanien integraatiota edistäviä kansallisia yhteysviranomaisia kuullaan asiaankuuluvien politiikkojen määrittelyä, rahoitusta ja toteutusta koskevissa päätöksentekoprosesseissa. Romanien integraatiota edistävien kansallisten yhteysviranomaisten olisi helpotettava romanien kansalaisyhteiskunnan osallistumista romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden ja paikallisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoon.

Valtioiden rajat ylittävä yhteistyö

- 4.8. Jäsenvaltioiden olisi romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevassa EU:n puitekehyksessä toteutettavien toimenpiteiden lisäksi kehitettävä valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla ja osallistuttava siihen käyttämällä erityyppisiä poliittisia aloitteita, erityisesti hankkeita sekä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia, jotta voidaan
- a) tarjota ratkaisuja ongelmiin, jotka liittyvät valtioiden rajat ylittävään romanien liikkuvuuteen Euroopan unionissa;
 - b) tukea vastavuoroista oppimista ja hyvien toimintatapojen monentamista esimerkiksi rakennerahastoja hallinnoivien viranomaisten yhteistyöllä tavoitteena suunnitella tuloksellisia romanien osallistamistoimia.

5. RAPORTOINTI JA JATKOTOIMET

- 5.1. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet tämän suosituksen soveltamisen varmistamiseksi viimeistään [LISÄÄ päivämäärä, joka on 24 kuukautta julkaisupäivästä] mennessä ja ilmoitettava komissiolle, mitä toimenpiteitä tämän suosituksen mukaisesti on siihen mennessä toteutettu.
- 5.2. Sen jälkeen jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava mahdollisista uusista toimenpiteistä komissiolle vuosittain kunkin vuoden lopussa.
- 5.3. Jäsenvaltioiden toimittamia tietoja käytetään avuksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle annettavien, romanien integraatiota edistävien strategioiden täytäntöönpanoa koskevien komission vuosikertomusten valmistelussa ja Eurooppa 2020 strategian talouspolitiikan ohjausjakson maakohtaisten suositusten muotoilussa.
- 5.4. Komissio seuraa tilannetta tällä perusteella mahdollisimman tarkoin ja arvioi tarvetta tarkistaa ja saattaa tämä suositus ajan tasalle kolmen vuoden kuluttua sen antamisesta.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja